

УДК 378.145

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ДИЗАЙНУ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Дубова Н.В.

Уманский государственный
педагогический университет
имени Павла Тычины

г. Умань, Украина

Одним із завдань сучасної школи є формування в учнів технічного світогляду, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність, спираючись на закони та закономірності розвитку природи, суспільства, виробництва і науки. Тому випускники вищих педагогічних навчальних закладів мають бути не тільки технічно освіченими, але й здійснювати керівництво предметно-перетворювальною діяльністю учнів, уміти використовувати накопичений суспільством досвід створення естетичних цінностей для розвитку творчих здібностей, проектної культури учнів. Відтак, підвищення ефективності процесу технологічної освіти пов'язано з дизайном або дизайн-освітою.

Дизайн як змістова основа підготовки вчителів технологій забезпечує їх загальноосвітню проектно-технологічну підготовку, оволодіння сучасною понятійною та термінологічною словниковою базою проектно-технологічної діяльності та застосування її в навчальних умовах, а також засвоєння знань у різних видах дизайну (графічного дизайну, WEB-дизайну, промислового дизайну, дизайну середовища та інше), основ організації та планування проектної діяльності в умовах реального виробництва, організації робочого місця дизайнера, конструктора, технолога, робітника експериментальної технологічної лінії, макетного цеху, мистецтвознавця; знань про стиль, композицію, кольорознавство,

формування, види мистецтва, історію дизайну, особливості національного етнодизайну, сучасні напрями розвитку дизайну; формування відповідних вмінь.

Дизайн-освіта дозволяє впровадження основ дизайну як дисципліни, що має могутній освітньо-виховний потенціал у всю систему освіти, а не лише у професійно-дизайнерську. У процесі дизайн-освіти відбувається навчання, виховання, розвиток і формування людини з проектним мисленням.

Основи теорії, історії та методології дизайну досліджували Є.А. Антонович, Н.І. Анісімова, А.С. Брилінг, П.І. Волков, В.О. Гервер, Д.В. Лебедєв, В.П. Тищенко, В.М. Трофімчук та інші, але недостатньо повно представлені дослідження пов'язані з методикою формування в учнів профільної школи знань з основ дизайну у процесі вивчення «Технології», зокрема, дослідження науковців О.М. Коберника, Л.В. Оршанського, В.Д. Симоненка, В.П. Титаренко, В.В. Харитонової, С.М. Ящука та ін.

Вивчення основ дизайну в процесі профільної технологічної підготовки допоможе учням оволодіти сучасними інформаційними, проектними та макетними навчальними технологіями, оволодіти базовими компетенціями в навчальній проектно-технологічній діяльності (дизайн-діяльності).

Саме метод проектів є тією інноваційною технологією навчання, орієнтованою на самореалізацію особистості суб'єкта навчання, на розвиток його інтелектуальних можливостей, вольових якостей, творчих здібностей, що розвиваються [1].

До основних переваг методу проектів в навчанні учнів старшої школи можна віднести наступні: учні бачать перед собою кінцевий результат - виконаний своїми руками виріб; орієнтованість на самостійну роботу учнів; рішення проектної ситуації через інтеграцію знань і умінь з

різних дисциплін, що сприяє реалізації міжпредметних зв'язків і сприяє формуванню уміння мислити системно, комплексно; розвиває творчі здібності; підвищує соціальну адаптацію особистості; формує комунікативні уміння учнів; дає можливість вибору теми проекту з урахуванням індивідуальних можливостей учнів; формує графічну, технологічну, естетичну, художню культуру [3].

Об'єкти навчального проектування вибираються простіші, добре знайомі учням, щоб увага фіксувалась не на складності об'єкту, а на методах роботи по одночасному розвитку художнього мислення, творчої уяви, по виробленню навичок у використанні образотворчих засобів.

Взагалі проектування у сучасному світі є високоякісною технологією, розробкою задумів перетворення людської дійсності. Воно передбачає окреслення мети і замислів свідомої духовно-практичної діяльності, її методів, засобів та форм. Причому особливою значущістю володіє загальний (узгоджений) предмет діяльності - проектна ідея [2].

Об'єктами для дизайнерського проектування можуть бути: пакувальна тара, тематичні прикраси, інтер'єри навчальних класів, вивіски для кабінетів й інші елементи оформлення.

Далі необхідний перехід до вироблення умінь вести процес проектування, задачі якого полягають в тому, щоб:

- 1) розвивати навички послідовного здійснювання процесу проектування;
- 2) визначати зміст проектних задач і вирішувати їх;
- 3) визначати необхідний об'єм проектних матеріалів, що відповідають суті розробки.

Логіка побудови діяльності учнів при виконанні проектів повинна відповідати загальній структурі проектної діяльності. В результаті творчого пошуку можуть бути одержані несподівані рішення.

Індивідуальність, своєрідність творчого пошуку грають тут вирішальну роль.

Спочатку учні оволодівають засобами виразності у дизайн-проектах, навичками образотворення. Розроблені учнями дизайн-концепції вони втілюють художньо-графічними засобами у формі дизайн-пропозицій, які потім доопрацьовують, уточнюють, деталізують. Оформлення творчого дизайн-проекту з «Графічного дизайну» і «WEB-дизайну» сприятиме оволодінню основними компетенціями у художньо-графічному виді дизайн-діяльності.

Під час ознайомлення з основними засобами дизайн-проекткування в «Промисловому (індустріальному) дизайні» учні оволодівають основами художньо-графічної культури. Вперше знайомляться з цілісним процесом дизайнерської розробки ексклюзивних та серійних виробів проектно-графічними засобами, засвоюють шлях реалізації проектної пропозиції дизайнера до виробничого зразка і серійного виробу через прийоми розробки та підготовки навчальної художньо-графічної документації дизайнера, конструкторської проектної документації інженера-конструктора, технологічної документації технолога та технічної документації робітників-виконавців та складальників.

Оволодіння основними вміннями та компетентностями під час вивчення розділів «Художньо-графічної культури у дизайн-проектах», «Промисловий (індустріальний) дизайн», учні демонструють в процесі розробки та підготовки особистих творчих проектів.